

письмових контрольних робіт; оформлення та написання технологічного словника; формування опорного конспекту питань, винесених на самостійне опрацювання. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою за семестр (рубіжний рейтинговий бал), в тому числі не більше 12 балів за підсумковий (модульний) контроль. Семестр завершується підсумковим контролем у формі екзамену. За результатами кожного модулю студент отримує підсумкову кількість балів за 100-бальною шкалою, яка розраховується як сума балів за змістові модулі. Попередня рейтингова оцінка, семестрова атестація з якого передбачена у вигляді екзамену з матеріалознавства, доводиться до студентів на останньому занятті.

Екзамен проводиться у письмовій формі. Студент пише відповідь на питання екзаменаційного білета на відповідному бланку "Лист відповіді", завірений штампом дирекції інституту. "Лист відповіді" – це документ, який засвідчує, що студент відповідав на питання білету особисто, підтверджує всю інформацію, яка в ньому викладена та засвідчує його своїм підписом. Викладач знайомиться з письмовою відповіддю й виставляє в "Лист відповіді" відповідну кількість балів за кожне з трьох питань екзаменаційного білета. Далі слухає усну відповідь студента і виставляє в "Лист відповіді" відповідну кількість балів за усну відповідь. Дуже часто кількість балів (оцінка) письмової та усної відповіді не співпадають. Підсумкова оцінка вираховується як середнє арифметичне результату поточного контролю за 100 бальною шкалою та результату екзамену за 100 бальною шкалою.

Рейтингова система оцінювання успішності навчання та визначення академічного рейтингу майбутніх учителів технологій з матеріалознавства забезпечує реалізацію дидактичного принципу свідомості їх у навчанні, активізує навчальну роботу протягом семестру, спонукає працювати систематично та самостійно, розширює можливості для всебічного розкриття та розвитку творчих здібностей студентів, індивідуалізує навчання та істотно змінює взаємовідносини у ланцюжку "викладач – студент", створює атмосферу співпраці.

Висновки. Вагомою перевагою рейтингової системи оцінювання є те, що вона стимулює рівномірний розподіл роботи студентів з матеріалознавства протягом навчального семестру. Дана система оцінювання об'єктивно спонукає до підвищення якості знань й ефективності навчальної діяльності. Нами встановлено, що системи поточного і підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів є засобом стимулювання систематичної роботи студентів, підвищення об'єктивності оцінки їхніх знань, запровадження здорової конкуренції між студентами в навчанні, виявлення і розвитку творчих здібностей студентів, враховуючи, що молодим людям характерне почуття змагальності й лідерства.

Використана література:

1. Власко М. П. Про переваги модульно-рейтингової технології навчання / М. П. Власко, О. В. Устименко // Педагогіка і психологія, 2004. – № 2 (43). – С. 98-106.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 514 с.
4. Технологія: освітньо-професійний комплекс (частина І): галузь знань 0101 – Педагогічна освіта, напрям підготовки 010103 – Технологічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень – 6.010103 "Бакалавр педагогічної освіти": Посібник / упоряд.: М. С. Корець, Т. Б. Гуменюк, А. І. Макаренко, О. П. Гнеденко / за ред. доктора пед. наук, проф. М. С. Корця. – К.: НПУ, 2010. – 369 с.

Анотація

Описано назначение средств диагностики качества высшего образования, роль методики проведения модульного контроля и рейтинговой системы оценивания знаний студентов, сделан анализ рейтинговой системы, как метода оценки успеваемости студента, раскрыты цели и последовательность построения рейтинговой системы оценивания по материаловедению, описана система контрольных мероприятий и расчет рейтинговых баллов текущего и итогового контроля.

Annotation

Describe the purpose of diagnostic quality in higher education, the role of modular control method and rating system for evaluating students' knowledge, the analysis of the rating system as a method of assessment of students, reveals the purpose and sequence of a rating system for evaluating the materials; described system and control measures calculation of the current rating points.

УДК 378.016+374.015.31]:689

Олексюк-Казо Л. М.

КРЕАТИВНЕ РУКОДІЛЛЯ

Головними завданнями згідно Закону України "Про позашкільну освіту" є визначення основних напрямів, змісту і форм навчально-виховного процесу. Перед педагогікою на нинішньому етапі розвитку позашкільної освіти постає епохальне завдання: розробка та формування нового, адекватного сучасним реаліям наукового підходу до організації сучасних інноваційних форм навчання, пов'язаних з процесами становлення і розвитку творчих розвинутих особистостей, які здатні оптимально вирішувати різноманітні

фахові проблеми, формувати індивідуальний творчий стиль в педагогічній діяльності.

Тому надзвичайної ваги для фахівців позашкільної освіти набуває проблема вдосконалення і розвитку креативного потенціалу особистості. Креативність – це ознака творчої особистості, здатність перетворювати здійснювану діяльність на творчий процес. Розвивати креативність та творчий потенціал покликаний курс “Креативне рукоділля”, що запроваджений згідно навчального плану відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста і магістра майбутніх педагогів позашкільної освіти. Автором була створена експериментальна навчальна програма дисципліни “Креативне рукоділля”, предметом якої є технології декоративно-прикладних видів творчості, таких як: аплікація, квілінг, витинанка, орігамі, пап’є-маше. Кожний з цих видів творчості сам по собі заслуговує на звання оригінального, фантазійного, креативного. Усі разом вони створюють умови для формування і розвитку творчих здібностей майбутнього педагога.

Основним завданням вивчення дисципліни “Креативне рукоділля” є формування знань про папір, як конструктивний матеріал, технології і техніки виготовлення площинних та об’ємних композицій з паперу.

У відповідності з навчальною програмою студенти повинні оволодіти знаннями: про історію та види паперу, його властивості, процес виготовлення; про технології і техніки аплікації, витинанок, квілінгу, орігамі, пап’є-маше, паперової пластики, історію їх походження, інструменти і матеріали. Крім того формуються вміння: користування певними інструментами і матеріалами для кожного виду рукоділля; виготовлення аплікації мозаїчним способом, кільцями, кульками, об’ємної аплікації та аплікації-колажу; виготовлення витинанок настінних: фігурок, розетів, дерев, а також фіранок, іграшок, виставкових; створення композицій за технологією квілінгу; виготовлення простих іграшок, фігурок звірів, птахів, квітів, технічних моделей літаків, човнів в техніці орігамі, ознайомлення з більш складними видами карігамі, модульного орігамі та вологого способу орігамі; створення нескладних виробів за технологією машування або з паперової маси технікою пап’є-маше; виготовлення виробів за технологією паперової пластики.

На вивчення дисципліни виділено три кредити ECTS, тобто всього 108 годин, з них 50 годин аудиторних, які розподіляються на 40 годин лабораторних занять та 10 годин індивідуальної роботи, а також 58 годин позааудиторних занять – самостійна робота студентів під керівництвом викладача, яка спрямована на опрацювання теми “Паперова пластика”.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів, які включають відповідно певні теми та розраховані на певний час, а саме:

Змістовий модуль 1. Площинні композиції 22 години.

Змістовий модуль 2. Об’ємні композиції 18 годин.

Розглянемо детальніше кожну з тем навчальної дисципліни. В темі “Папір, як конструктивний матеріал” (4 години) студенти знайомляться з процесом виготовлення паперу, видами паперу (папір для друку, фарбований папір, папір для письма, калька, фільтрувальний, промокальний папір тощо), вивчають властивості паперу. Знання по даній лабораторній роботі розвивають у слухачів інтелектуальне мислення та формують науковий світогляд.

Тема “Аплікація” (6 годин) для студентів не нова тому, що вони вивчали технологію аплікації на тканині, виготовляли відповідні аплікаційні композиції. Але аплікація паперу має свої специфічні особливості з точки зору декоративності, художності, розвитку оригінальності, евристичності. Аплікація паперу має певні техніки: мозаїчна аплікація (з клаптиків паперу), об’ємна аплікація (з деформованого паперу, паперових кілець або наклеєних один на другий однакових елементів), аплікація-колаж дає можливість створити як невелику композицію (вітальну листівку), так і велику картину швидко, оригінально, творчо.

Тема “Витинанки” (6 годин) знайомить з історією одного з видів українського декоративно-прикладного мистецтва, інструментами та матеріалами, технологією, техніками, типологією. Різноманітні техніки витинанок: вирізування ножицями, вирізування ножом, вибивання штемпельками, відщипування – дають можливість створювати розмаїття виробів за технологічними та художніми особливостями: ажурні, силуетні, одинарні, складні та складені витинанки.

Одним з видів паперової творчості є квілінг – паперова філігрань або техніка виготовлення композицій з скручених в спіраль паперових стрічок, на тему відводиться 6 годин. Існує ряд прийомів, що дозволяють урізноманітнити технології квілінгу: щільна спіраль, вільна спіраль, бахрома, а також технологічні елементи: крапля, стрілка, півколо, око, ромб, листок, трикутник та інші.

Орігамі – техніка створення об’ємних моделей, означає мистецтво складання паперу. Складання фігурок орігамі – це мистецтво цілого тому, що кожна модель складається з одного неподільного аркушу паперу без розрізання і без склеювання. Є складніші технології: карігамі – застосовується склеювання окремих елементів, наприклад, кусудама, а також модульне орігамі. Тема “Орігамі” планується на 6 годин.

Пап’є-маше – це легка формувальна маса, яку одержують з суміші волокнистих матеріалів (паперу, картону) з клейкими речовинами, крохмалем, гіпсом та іншими. На знайомство з пап’є-маше відведено 6 годин.

Звичайно, креативність дисципліни пов’язана не тільки з формуванням, розвитком та вихованням певних ознак творчої особистості. Креативними, оригінальними, фантазійними є ті композиції, що створюються студентами під час виконання лабораторних робіт.

Звітом виконаної роботи за семестр з навчальної дисципліни "Креативне рукоділля" є виставка творчих робіт студентів.

Формою підсумкового контролю успішності заплановано залік, а засобами для діагностики успішності навчання використовують усний контроль знань і опитування під час допуску до лабораторної роботи, письмові відповіді на контрольні запитання під час підготовки протоколу лабораторної роботи, тести.

В процесі проведення лабораторних занять застосовуються різноманітні методи навчання: словесні, наочні, практичні, робота з книгою, проблемний виклад знань, навчальна робота під керівництвом викладача, самостійна робота студентів.

Експериментальна програма навчальної дисципліни "Креативне рукоділля" пройшла апробацію в умовах навчальної діяльності та довела свою придатність і ефективність. У відповідності з навчальною програмою дисципліни "Креативне рукоділля" підготовлена робоча програма та методичний посібник "Практикум з креативного рукоділля".

Використана література:

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів : вид. "Світ", 1992. – 271 с.
2. Закон України Про позашкільну освіту (Відомості Верховної Ради України, 2000, № 46). – 393 с.
3. Оригами для всей семьи / сост. Т. Майорская. – Харьков : Книжный клуб "Семейного досуга", 2005. – 268 с.
4. Петрушин В. И. Психология и педагогика творческого мышления : учебное пособие для вузов / В. И. Петрушин. – М. : Академический Проект, Гаудеамус, 2006. – 490 с.
5. <http://ru.wikipedia.org/wiki/Аппликация>.
6. <http://rukodelienn.forum2x2.ru/t40-topic>.
7. <http://ru.wikipedia.org/wiki/Бумагокручение>.

Аннотация

В статье представлены основные положения экспериментальной учебной программы по дисциплине "Креативное рукоделие" для квалификационно-образовательного уровня "магистр".

Annotation

The article presents the main points of the experimental curriculum for the subject "Creative Needlework" for the skill and educational level of the "master".

УДК 374.091

Попова Г. Д.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СИСТЕМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Дискусії про місце і роль позашкільної освіти не припиняються з моменту її зародження й протягом становлення. Одні вважають, що позашкільна освіта є одною з головних ланок безперервної освіти в системі виховання всебічно розвиненої особистості[5]. Інші бачать у слові "позашкільна" певну недооцінку цієї сфери освіти в порівнянні із загальношкільною. Є також і ті, хто просто ігнорує "якусь позашкільну освіту", вважаючи, що учні повинні приділяти увагу лише обов'язковому колу дисциплін.

Водночас наявність законодавчих документів та актів, прийнятих протягом останніх 10 років (закони України "Про освіту", "Про позашкільну освіту", "Про охорону дитинства", Національна доктрина розвитку освіти, Концепція позашкільної освіти та виховання, Державна національна програма "Освіта" (Україна XXI століття), Програма розвитку позашкільних навчальних закладів на 2002–2008 рр., постанови Кабінету Міністрів "Про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів" і "Положення про позашкільний навчальний заклад" та інші нормативні документи), свідчить про те, що наша держава піклується про підростаюче покоління, його творче, моральне, інтелектуальне та духовне становлення.

Отже, саме позашкільній освіті відведене вагоме місце в системі безперервної освіти, оскільки саме вона спрямована на розвиток здібностей, талантів, обдарувань вихованців, задоволення їхніх інтересів, духовних запитів і потреб у самовизначенні та творчій самореалізації на добровільних засадах, коли вихованці самі обирають напрям занять.

Педагогічна практична діяльність та наукові дослідження О. Биковської [1], Т. Сущенко [5] свідчать про складний, тривалий і динамічний шлях розвитку позашкільної освіти в Україні, що виступає як самостійна освітня система. Дана система володіє для цього всіма необхідними компонентами, що визначені та детально досліджені у фундаментальній праці з позашкільної освіти О. Биковської "Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи", а саме:

- організаційні компоненти (нормативно-правові, організаційно-управлінські, кадрові, науково-методичні, матеріально-технічні та фінансові);
- змістові компоненти (культура, спорт, суспільство, техніка);
- методичні компоненти (мета, зміст, форми, методи, засоби);
- процесуальні компоненти (навчання, виховання, розвиток, соціалізація);